

Előfizetési ár:

Egy évre — — 4 forint.
Fél évre — — 2 forint.
3 hónapra — — 1 forint.
1 hónapra — — 40 krajc.

Szerkesztőség

és kiadóhivat: a „Csongrád” könyvnyomdájában,
(Schwarz Ignác-féle ház)
hova a kéziratok és előfizetési pénzek is küldendők.

CSONGRÁD

TÁRSADALMI ÉS KÖZMŰVELŐDÉSI HETILAP.

Hirdetési díjak:
Egy hasábos sor egyszeri beiktatása 10 kr., két hasábos 20 kr., három hasábos 30 kr. Legalább háromsori közlésnél a fele díj számítatik. Bélyegdíj külön 30 kr.

Nyilttérben

minden egyes sor 20 kr.
Bélyegdíj külön 30 kr.
Kéziratok visszaszolgáltatására nem vállalkozik a szerkesztőség

MEGJELEN MINDEN VASÁRNAP.

Felelős szerkesztő:

CSONGRÁDI GÁBOR.

EGYES SZÁM ÁRA 10 KRAJCZÁR

A tisztesség törvénye.

A kard ki vonatott hüvelyéből. A „Tiszavidék”, mely programjában azt az ígéretet tette, hogy hivatása gyakorlatánál minden körülmények között meg fogja őrizni a tisztesség törvényeinek követelményeit alig pár hét után botor módon arcul csapta a tisztességet. Kihuzta hüvelyéből a legnemtelenebb fegyverek egyikét és e fegyverrel csapott le reánk.

Mult heti száma vezércikkében elég merész azt hangoztatni, hogy mi lapunk után önös érdekék előmozdítására törekszünk, elég vakmerő kiereszteni ajakán azt, hogy tollát e lap szerkesztője bukott nagyságok személyes érdekei szolgálatába bocsájtotta. Es teszi, emeli e tisztességtelen vádat a „Tiszavidék” anélkül, hogy vádjának bármilyen alapot adni képes volna, a nélkül, hogy e vádra igazi oka lenne. Mert, ha mi azt állítjuk, hogy az oly lap, melynek felelős vezetői, egyszersmind alárendelt közegei egy felsőbb hatalomnak, az oly lap minden irányban teljesen független nem lehet s nem bírálhatja meg minden elfogultságtól menten a felsőbb hatóságok intézkedéseit; még ez az állításunk nem provocal annyira, hogy az a lap — ignorálva a tisztesség attributumait — tajtékzó dühvel támadjon meg bennünket s özönével szórja reánk utálatosan gyanúsító vádjait.

Mi e lap teljes függetlenségét tagadásba vontuk az igaz. Ezt tesszük ma is s tenni fogjuk mindenkor. Függsége, elfogult, alárendelt volta a dolog természetéből következik s annak ellenkezőjét vitatni: hiu erőlködés. De ha már vitatja is, ha már épen védelmére kél is meg nem védelmezhető őszinteségének, ha épen bizonyítani is megkísérli azt, amit neki ugy sem hihet el senki azt legalább tegye úgy, amint kell: tárgyilagosan és azzal a jellemességgel, amely illik ahhoz, akit kötelez azon ígérete, hogy működésénél meg fogja őrizni a tisztesség követelményeit. Mert a mi tárgyilagosság, a személyeskedéstől távoláll, a józan emberek ítélete szerint helyes és igazságos nézetünkre — ha épen reflectálni akart — megtehetette volna észrevételét hasonló modorban mint mi, de így amint tette az nem védelmezése az ő álláspontjának, hanem durva vakmerő támadás a tisztesség ellen, nyilt provocalás, egyenes hadüzenés arra, hogy lépünk a személyes piszkolódások terére.

Es mi bár megvetéssel fogadjuk a „Tiszavidék” ezen eljárását s ezek után ke-

vésbé tartjuk érdemesnek, hogy őt komolyan vegyük, de mert ugyszólván kényszerítve vagyunk, ezuttal ez érdemtelen ellenséggel szemben is felvesszük a harcot s ha — ami természetes — a személyes piszkolódások terére nem követjük is őt megteszünk annyit, hogy ez egyszer személyekkel foglalkozunk.

Ki az tehát, aki, — hogy magának jólétet biztosítson — tollát bérbeadva bizonyos egyének szolgálatába szegődött, s mint ilyen meggyőződése ellenére mindent elkövet arra, hogy szolgálat adójainak kényekedvére cselekedjék? azok tetszésétől tegye függővé saját akaratát azok nézeteinek vesse alá saját meggyőződését? aki commandó szóra lelkesedik vagy haragszik az szerint, amint a commandans szeszélye megköveteli? Nem más, mint az, aki a „Tiszavidék” mult heti száma vezér cikke alatt az „—y—” betűbe van ovatosan elburkolva!

Ki az, aki mihelyt egy hitvány koncot a „Tiszavidék” révén elkapott régi multjával csakhamar szakítva odahagyott mindent mit azelőtt becsesnek tartott s szövetségre lépett azokkal, kik ellenében addig gyűlölettel volt eltelve? Ez is az a „—y—”.

Es ki az végre, aki mint felfogadott bérencz szerepel a „Tiszavidék” küzdterén s mert csábító nyilt harcba menni restellenek kötött marschrutával ő viszi ütökötbe helyettük a díztelen kardot s lekaszabol vele mindent ami különben tisztességes, de azoknak — kik őt jól megfizetik — tetszésével nem találkozik?

Ugyancsak az a derék „—y—”.

Es ez az ember nem irtózik önmagától, nem döbben meg lelkiismeretében, midőn mások becsületes, önzetlen fáradozását dehonostálja, midőn a szellem legnemesebb eszközével folytatott munkát szolgálai szereppel identificálja. És még el sem pirul talán, midőn másnak szemébe vágja azt a vádat, hogy önző érdekek istápolására lépett a nyilvánosság szolgálatába! Sőt elmerjük hinni, hogy ez ember — aki havi bérért szolgálja a községi párt vezérei — nem érez semmi lelki furdalást, midőn a nyilvánosság színe előtt másról azt hazudja, hogy fizetésért támadja az erényt s védi a bűnöket.

Valóban eszomorító jelensége a mai koranyag elves irányának! Szomorú bizonyossága annak, hogy a szertelen önzés kapcsolatban azzal a rut szörnyeteggel a pártoskodási szenvedéllyel mennyire képes elvakítani még az egyébként nemesebb jellemeket is. Mert a politikai erkölcsök ma-

gasloku elfajulása szükséges ahhoz, hogy az emberek annyira félre engedjék magukat vezetett, hogy silány előnyök és kétes reményekért a legveszedelmesebb és legdicstelenebb szerepre vállalkozzanak.

De tegye ezt, aki akarja, aki meg egyeztetetőknek tartja az illendőséggel. Tegye! De legalább ösmerje be szerepe dicstelenségét s ne akarja aff ctálni az ártatlant, ne akarja másra disputálni az ő benne lakozó ördögöt.

Nekünk nincs szükségünk fizetésre, nincs szükségünk arra, hogy a közérdek szolgálatában folytatott tevékenységünk anyagilag megjutalmazassék. Célunk küzdeni Csongrád város jóléteért. Jutalmunk az lesz, ha e célt elérhetjük. Es e lap szerkesztője távol áll attól, hogy mint ilyen a közönség érdekében teljesített munkálkodásáért anyagi jutalomra reflectáljon. Ha ez volna óhajtása, ha erre törekednék bizonyára más téren is vivhatna ki magának kellemes existenciát s ha épen meg egyeztetetőknek tartotta volna meggyőződésével ma is azon a helyen édelegethetne, ahol az „—y—” s sütkérezhetne a hatalom melegénél.

De épen, mert a közérdekeket minden befolyástól menten függetlenül akarta szolgálni odahagyta az enyh-helyet, ahol meghuzódni ugyan kellemesebb, de dicstelenebb is, mint itt nyilt felemelt fővel harcolni a közérdekekért, s ha okvetlen szükséges kiállani a sikra még azok ellenében is, kik előtt a „Tiszavidék”-nek csak hajlongani és bokolni szabad.

Es ha ilyen körülmények között a „Tiszavidék” gunyosan azt veti a „Csongrád” szerkesztőjének szemére, hogy ő védő ügyvéd — ezt a titulust a „Csongrád” elfogadja. Mert igen is ő védő, védi Csongrád város közönségét. Védi a közérdeket azok ellen, kik azt — láthatjuk lapunk előző számában — önös érdekük kinyákmányolására használják fel; s védi a tisztességet, az érdemet, az ellen a veszedelmes szájaszkodó ellen, aki még alig rázta le magáról az iskola porát elég rakoncátlan már is a becsületes munka embereit „jeruzsalmi korbácscsal”, nem tollal, de azt megillető eszközzel*) fenyegetni.

De legyen meggyőződve ez a korbácscsal duhajkodó emberke s legyenek meggyőződve azok, kik a korbácsot kezébe nyomták, hogy a közvélemény kárhóztató ítélete kíséri felháborító dicstelen munkájukat.

*) Ugyan mit érthet az az ur ez alatt?

— A „Tiszavidék“ 3 ik számában megjelent „Savanyu a szőlő“ című hencgő közleményre röviden csak azt válaszoljuk: miszerint a múlt évben történt kétszeri bíróválasztás lefolyása és eredménye épen ellenkezőjét bizonyítja annak, amit a hivatkozott közlemény írója állít, mintha t. i. a „Csongrád“ és „társai“ azért nem vettek volna részt a választásban, mert nincs pártjuk.

De az a tény is az ellenkezőt bizonyítja, hogy a községi párt, hatalmi támogatás mellett is jónak látta, a választást a választó polgárok közel háromnegyed része választási jogának kijátszásával ejteni meg, nehogy úgy járjanak, mint a bíró 2 ik választásánál jártak, hogy a vezérek és kortesek magukban maradtak.

Továbbá, hogy az a fényesnek állított győzelem, ha közelebbről megnézzük, nevezetesen: ha figyelembe vesszük, miszerint dacára annak, hogy a községi párt, a f. hó 6-án megejtett községi képviselő választásra, egy év óta készül, hogy ezen idő alatt ugy a vezérek, mint a rendszeresített állandó kortesek a korteskedésnek minden eszközét és fogását felhasználták, hogy a rendelkezésre állott névjegyzék felhasználása mellett az özvegy asszonyoktól közel egy év óta szedegetik a meghatalmazásokat és végre hogy noha az elrendelt választás kihirdetésének hiánya miatt a választásra csak azon kipécézett választók jelenhettek meg, kiket a kortesek részben, még oly ámitás felhasználásával is, mintha a küldött szavazatlapon megnevezett egyének, közös egyetértéssel jelöltettek volna ki, — kellek kikészítve, preparálva, a választásra beteretek, mindamelllett is a választóknak alig egy negyed része jelent meg a választásra — mondjuk tehát, hogy az az annyira kidicsért győzelem nemcsak fényesnek, de győzelemnek egyáltalán nem mondható.

Dohánytermelőink figyelmebe.

A melegágyak a legutóbbi időben több éven át szerzett tapasztalatok szerint, kö-

A „CSONGRÁD“ TÁRCZÁJA.

A nyálkás.

Hideg vérenek forgása csendes; az érverés vékeringés lassu, rendszer. Szeme homályos; pillantása bágyadt; arckifejezése színtelen. Taghordozása nehézkes, járása lomha. Érzékisége tompa; a viselkedés érvelésküli, csak a leglényesebb be nyomások hatnak rá; egyébként bármely be nyomás erő nélkül pattan vissza.

Hideg vére mehezen melegszik föl, de ha felforrt, nehezen hűl meg. Eltűr mindent; öbbit, mint bárki más; e türelmeért a világ gyávanak nevezi. Azonban óvakodjunk tőle, mert felforrt haragja a bosszu minden nemét herdozza magában.

Nem indulatos, de annál szenvedélyesebb. Küzdeni bajokkal, nehézségekkel nem szeret. Célja: nyugolomban, gond és aggodalom nélkül élni. A munka fáradalmaitól is irtózik, mégis szorgalmas, — de csak akkor, ha a szükség kényszeríti. A nyálkás fontolva hatadó. Kiváló erejét, — az időt soha.

Tűr, vár, és csak akkor határozza el magát tette, ha eljött a kedvező alkalom; csak ott, hol kezében vannak a kedvező eszközök, s a siker bizonyos. Ez az oka hogy gyengébb tehetségeivel oly eredményekre képes, minőt más legszebb képességgel is alig érhetne el.

Nem hisz, nem nagyravágyó. Mások ítélete nem aggasztja. Halad, vagy hátrál a világ, neki mindegy; neveti a trékvéseit, s oszolyogja küzdelmeit.

Hazája nemzete, barátai ritkán van. A múlt nem gyöttri a övő nem élteti, a jelen nem érdekli. Ott van, a hová a sors szerényen helyezte, s ott marad, míg életkörülményei odább nem sodorják. Béri sorsával csak nyugalmal legyen háborítlan.

A társas élet küzdelmeiben ritkán lép fel, de ha fellép, fellépése eredményteljes.

(Vége.)

vetkezésképp készítendő: Katasztrális holdanként egy méter széles 6 méter hosszú hely jelöltetvén erre alkalmas helyen ki, az keretszerűleg körülárkoltatik 60 cm. mély és ugyanily széles árokkal, az abból kiemelt földet az árkon kívül hányván ki. — Ezen árokba azután rétegenként jól letaposva lehetőleg friss lótrágya, szalma vagy tözkekeverék rakatik jól meglocsolva mindaddig, míg az árkok ezen trágyával a földszintig megtelnek, azután egy deszkakeret tétetik arra, melyen kívül a trágya egész a deszka magasságig a föld felületén fölül is felrakandó, azután pedig az árokból kihányt földdel behányandó.

A deszka keretén belül eső föld azután kertileg megművelendő, esetleg átrostálendő és egyharmad részben trágyafenek földdel keverve lapos felülettel elegyengetendő. Végre deszka kereten felül szalma vagy nád haszarával, avagy vászonnal bevont léczrárával, esetleg üvegezett rárával betakarandó és négy napig így hagyandó. — Ötöd napra két centiliter dohánymagot véve százszoros mennyiségben, vagyis egy centiliter dohánymagot, egy-egy félliter hamu és durva korpával, vagy szarít tt tyuktrágya por és durva korpával egyenlő arányban vegyítve, ezen melegágyak bevetése is úgy történik, mint az előbb leirt forró ágyaknál említve volt.

Ezen melegágyak legkésőbb martius hó 15-ig elkészítendő és bevetendő, mert rendszerint később már nem volna érdemes azokkal bajlódni; mivel hideg ágyakban is csak nem ugyanakkorra lehet dohánypalántát nyerni már későbbi időben.

A dohánypalántás hidegágyak készítése módja minden termelő előtt ismeretes, miért is e tekintetben csak az ajánható, hogy a hideg ágyakat március hó 3-ik hetében és végén kell elkészítenünk, még pedig az előbbi úgy, hogy annak 4 méter hosszú és 1 méter széles helyen a földet egy ásonyomnyira kiásva, ezen gödörbe trágyát tiprunk bele mintegy 10 cm. vastagon és a földet így rakjuk reá; ez által ebben hamarabb fognak fejlődni a dohány-

rászak. — A hidegágyaknak földje is, min a melegágyaké, jó kerti földdel és gondosan előkészítendő. — Az előirt fajtisza dohánymag ezekbe is sorba vetendő oly keveréssel, mint az a forró és melegágyaké leírva lett, még pedig a barázdák előbbi szelvében huzandók, bevetendők és lelagoztatók, azután pedig hosszabban is huzandók ily barázdák és bevetendők, mert a hideg ágyak kétszer annyi magmennyiséget igényelnek, mint a forró, illetve melegágyak. Ily hideg ágyakat ajánlatos mártius hó második felében a dohánytermelésre szánt föld terület arányában minden katasztrális holdra egyet-egyet számítva készíteni. — A forró nap elől a palántás ágyak ápril május és június hóban egyáltalán úgy a meleg, mint a hideg ágyakat déli 11 órától délután 2 óráig való takarással védeni kell, mert különben a gyenge növények elszűnnek, de gyakrabban megtettesedvén, levéltetű által meglepve, mely kis zöld rovarok (Aphis nem) a dohány palánták leveleinek fonákján élőködnek és igen gyakran egész palántásokat tönkre tesznek, ellenszere a méztéjjeli fecskendése a palántáknak és pedig oldalról.

A palántás ágyak gondozása különös figyelmet és óvatosságot igényel, mert a fagyos, zord és szeles időjárás befolyása oly káros hatással van azokra, mint a kellő világosság és levegő hiánya. — Ennélfogva a rossz idő behatásától mindenkor óvjuk meg, a jó behatásának pedig minden alkalommal tegyük ki, — különösen, ha az apró növények már kezdenek fejlődésnek indulni, ilyenkor a fagy, hideg, szél és köd től vagy az égető naptól takarással gondosan óvni kell, máskülönben a betakarást fokozatosan hagyjuk abba csak éjjelenként takarva, végre pedig egészen mellőzzük éjjelre is a takarást, ha csak dértől nem kel tartanunk, hogy a palánták erősödjenek és a külső léghöz kellően hozzá szokjanak. A dohánypalánták fejlődésére nagyon lényeges befolyást gyakorol a locsolásra használt víz minősége, melylyel azokat öntözzük; azért, ha csak tehetjük, locsolásra fo-

Korai vita.

— Humoreszk. —

Tarnay Béla a legboldogabb férjek egyike! Még pár hete vezetett oltárhoz a legbájosabb lények legkedvesebbikét Irénke személyében, kivel kényelmes otthonában a legnagyobb öröm és megelégedés közt éli napjait.

As istenteljes eleganciával berendezett szoba jelenleg egy nagy, és már majdnem elmérgesedni készülő vitának volt színtere. Élénk eszmecserék váltaknak a vita fonalát, hol a férj, hol a feleség veszi kezébe s tartja mindaddig míg a másik fél utjonnan fehozott érveivel, ki nem veszi kezéből.

..... Irénke isgatottan felugrik ottományáról, s szemébe vitatkozás kölesömlőte sajátásgos túsugárnak férje felé.....

Már megengedjen kedves férjem uram, első sorban megfoghatatlannak, másodsorban neveltségnek találom azt, hogy oly témáról mer — s est különösen hanguloyozom — velem vitatkozni, mely homlokegyenest ellenkezik férjüi hivatásával, és... Egy férfi, egy családapa hivatásába igenis belevágó dolog a gyermek neveltetési fontos és lényeges kérdéshez házzá szállani, ... vág kösbe Béla, s azt hiszem elég hivatottan szólhatok a kérdéshez, midőn ebbeli ismereteimet oly hírneves férfiak által írott könyvekből nyilváníthatom, kik a kifogástalan tapasztalat, és a gyermek világ életéből merítették tudományukat.

Ej! mit nekem a ti könyvetek, mely e téren nem egyébb, mint abszurdumoknak egybefoglalása, és gyermekneveltetési rendszerünk lényeges módosítását — hazánk leendő nagysága alapköve megvetésének érdekében — tárgyazó, s az anyák figyelmébe ajánlott gyakorlati utasítás címen kiadott mely bölcsességet mutatni akaró írka-fírka.

... Tul szigorú vagy s tudósok felől alkotott ítéletedben, s hogy mindjárt meggyőzések állításom helyén valóságáról, mely szerint a gyermekeket még igen kicsiny korukban kell szoktatni a test edzéséhez, tesszem pl. hidegebb vízben való fürdését,

szabad levegőn való hosszabb ideig tartózkodást stb... az említett és általam gunyolva bírált könyv 16-ik §-ban, a kiváló szakférfi tolla a következőket írja:

„Sajnosan tapasztaljuk, hogy a legtöbb any s különösen a fiatal anyák (és magának kiváltkészt) edesem) a gyermek nevelési rendszerét alapjában elhibázzák, mivel eljárásaik által nem egyebet mint gyenge s elkenyésztetett bábokat nevelnek: hazának, melyet a szelű fuvallata is megingat. E vétkes könnyelműséget kikerülendő, gyermekeik jó fel fogott érdekében ajánljuk az anyáknak, miszerint fejlődésnek már első stádiumában szoktassák ki dedeiket az edzettséghez, amit igen könnyen elérhetnek hidegebb vízben való fürdés, nem meleg szoba szavad levegőn való husamosabb tartózkodástb. melyek igénybe vételével elérik azt, hogy köcsönös szerelem szülte szalogok...“

Szilárdak lesznek, mint az Eiffel-torony, egészít ki hangos nevetéssel Irénke az olvasásba belemelegedett Béla paragrafusait.

Sőt hozza teheti tudós uram azt is: hogy naponta végtelen mennyiségű test edző kívánatokat legalább is háromszori hóvali bedörzsölést, leghusamos szobát, viharban való másskálást alkalmazván, lesznek gyermekeink egészségesek.

Gratulálok önnek és pártfogolt tudomásának is szörnyű nézeteiért. Szegény gyermekeim! ig nevelve lefőzné a világ összes vasgyuróit, már pedig férjem uram gyermekemet nem komédiásnak nevelem, s úgy nézeteit, mit tudós bolond gondbait figyelmen kívül helyezem.

Elvem ez: feltétlen hiv lenni a meleg rendszernek, mentül gyöngédebb bánásmóddal, legenyhébb külső eljárásokkal oda vinni a dolgot, hogy a gyermek már élte kora hajnalán egy olyan virág legyen, mely nincs hosszászokva a goromba szelk vésthozó következményeinek.

Hogy aztán a szülőknek legyen alkalmuk egy skatulyában tartandó, és férfiaságból kivetkőzött bábban gyönyörködhetni... vág kösbe indulatoson Béla.

lyó, vagy tó és gyűjtött eső, szóval lágy vizet használunk, kut vizet pedig különösen, ha sikes, vagy salétromos csak végzettségben használunk locsolásra, ekkor is felforraltva azt és egy tizedrészben trágyalével keverten használjuk. — A locsolásra való víz mindig langyos, vagyis tizenhat foknál hidegebb ne legyen, mert ez a gyenge növényeknek ártalmára van. — A palántás ágyak öntözését csak ritkán, vagyis a szűk séghez mérten eszközöljük, tehát csak akkor, midőn látjuk, hogy a föld már száradni kezd és a locsolást kívánja. De sohase öntsünk arra több vizet, mint a mennyit a föld beinni képes, sőt még az oly igen hathatós csendes esőt se hagyjuk tovább reá esni egy két óra hosszánál, mert a tulnedvesség a palántáknak ártalmára van az által, hogy gyökér rothadást sőt gombásodást idézvé elő, azoknak kivesztét okozza.

(Vége köv.)

Gabonakivitelünk 1889—90. évben.

Mindinkább világosabb lesz előttünk, hogy ideai gabonakivitelünk nagyon kedvezőtlen az 1889. évi gyenge termés következtében.

Tavaly termelt hivatalos adatok alapján 24—25 millió métermázsa buza és 10—10 5 millió mmázsa rozs. A termésmennyiséghez hozzászámítottak még mintegy 8 millió métermázsa búzát, vagyis azon buza készletet, mely állítólag az országban júliusban rendelkezésre állott. Rozs legfeljebb 0.5 millió métermázsa lehetett készletben. A kérdés már most az, lehet-e megbízni abban, hogy a készlet tényleg 8 millió métermázsa rugott s hogy ha az ország egy évi fogyasztása 22 millió métermázsa búzát és 12 millió métermázsa rozsot igényel, számíthatni e oly kivételre, mint a milyen tény leg előírányozva van?

Statisztikai adatok alapján kitűnik ugyanis, hogy 1887. július 1-én készletben volt az országban még mintegy 2 millió métermázsa buza; de egyszersmind már ekkor a

rozsfogyasztáshoz hiányzott az anyag. Rozs nem volt, s így a teljes rozsarátás befejeztéig (augusztus 1-éig) a hiányzó rozst a készletben volt buza pótolta és így a 2 millió métermázsa buza készlet is jól megcsappant.

Az 1887-iki aratás tudvalevőleg kitűnő volt, hasonlóan az 1888-iki is; a két évi termés összes eredményeként mutatkozott 78.7 millió mmázsa buza és 28 millió mmázsa rozs. Tekintettel már most arra, hogy fogyasztásra szükségeltetett két teljes (pénzügyi) évre búzából 44, rozsból 24 millió métermázsa, maradt felesleg az előbbiből 34.7 millió, az utóbbiból 4 millió mmázsa; ezen feleslegből és a megmaradt 1887-iki készletből kivitelünk a következő mennyiségre rugott:

1887—8.	1888—9.	összesen	
buza és liszt	12 436 712	15 225 881	27 662 593 mm.
rozs	1 662 766	1 565 027	3 227 793

vagyis kitűnik, hogy a fentebb kimutatott 8 millió mmázsa buza fölösleg tényleg készletben meg volt.

Egybevetve a készletben állott mennyiséget e termésmennyiséggel, lesz az összes eredmény 32 millió métermázsa buza és közel 11.5 millió mmázsa rozs.

A fogyasztási szükséglet 1889—90. évre, ismét a rendes kulcs szerint, búzából csak 22 millió métermázsa, rozsból 16 millió métermázsa téve, kitűnik, hogy 1890. évi július 1-éig, 1889. évi július 1-étől rendelkezésre áll 10 millió métermázsa buza, rozsból azonban semmi.

És ha mégis megtörténik, hogy rozskivitelünk van, az inkább annak folyománya, hogy a rozsarak a buzaárakhoz képest nincsenek arányban, helylyelközzel csaknem néhány krajcár különbség van a két terménym között; természetesen következik, hogy ilyen esetben hazánkban is a rendesnél kevesebb rozs és a rendesnél kevesebb rozs és a rendesnél több buza fogyasztatik.

Tudvalevőleg Ausztria buza fogyasztását még abban az esetben sem képes fedezni terméséből, ha a természet a legdöbben szórja a búzát termőföldjéről. Buzatermő területe kisebb, mint hazánké; de népessége sűrűbb. Ausztriában 23 millió lélek él, nálunk Horvát-Szlavonországgal együtt csak 16 millió lakos van. Ausztria buza fogyasztása rendes körülmények között 20 millió métermázsa becsültetik, a rozs fogyasztása ennél valamivel nagyobb.

A buza fogyasztást a gyenge termések következtében gyakran 50 százalék idegen búzával kell pótolnia; ezen mennyiség nagy részét, 80—90 százalékát Magyarországból fedezi.

A folyó campagneban azonban nagy kérdés, képesek vagyunk-e fedezni 7—8 millió métermázsa hiányának 80—90 százalékát? silány gabonatermésünk következtében elegendő lesz-e a buza mennyiségéből 22 millió mmázsa, tekintettel arra, hogy a buza minőségileg más évekhez képest — csekély fehérnyetartalmánál fogva — szintén gyengének mondható? Hogy mennyire kétséges mindez, kitűnik első sorban azon körülményből, hogy december 31-éig 1889 év július 1-étől alig ment ki több buza és liszt 4—5 millió métermázsanál s ebből is mintegy 1.5 millió métermázsa Ausztrián kívül jutott piacra.

Néhány igaz szó iparunkról.

II.

Tarnóczy tűzfecskendői nemcsak elérték az eddigi gyárakban készültek minőségét, hanem azokat felül mulják; így azok, melyeknek kísérlete mellett jelen voltam, amint a gyárból kikerültek, 100 mm.

cilindere mellett 33 méter távolságra lövelték a vizet 22 mm. sugárcsővel.

Igaz, minden új gyárnak könnyű a régieket felülmulnia; mert az újaknak a megtevők mintául szolgálnak. Az újnak nem kell mást tennie, mint a létező legjobb rendszereket összehasonlítani és azt készíteni, ami ezek között a legjobbnak bizonyult, illetőleg, a különféle rendszerek legjobb részeit összeegyeztetve, jó egészé alakítsa és az újabb észleletekkel tökélyesbitse, illetőleg, az újabb találmányokat ezeknél érvényre juttassa, ami a régieknél a megszosokott, megrögzött konzervatív szellem kivül még azon nehézségbe is ütközik, hogy ezek az aránytalanul sok pénzbe kerülő minták megsemmisítésére s újak beszerzésére nem olyan könnyen határozzák el magukat; és így bár nekik meg van régi hírnevük előnye, ámde minőség tekintetében soha sem versenyezhetnek az új vállalatoknak tökélyesbitett rendszereivel. E nélkül soha sem keletkezhetnék új gyár, és a régiek a versenytől félelem hiányában megörökítenek régi, már elavult rendszereiket és lehetetlenné tennének minden haladást. Enélkül még ma is fűzfafecskendőkkel oltanak a tüzet, mint az őseink tevék.

Amint alkalmán volt meggyőződni, Tarnóczy nem kimél semmi áldozatot: — meghozta a legjobb világhírű fecskendőgyárak legújabb gépeit, hogy ezek alapján konstruálhassa rendszerét. E célból személyesen tanulmányozta a nárizsi világot, a vindsorl országos- és a berlini mentő-sztűzoltói kiállításokat és az ott legjobbaknak ítélt találmányokat nálunk meghonosította; saját maga részéről pedig két javítás szabadalmazásáért folyamodott: ezek között van a valóságos hiányt pótló új dugattyuja, mely az eddigi összes ősmert rendszereket messze túl felülmulja, különösen faluk számára, hol a fecskendőkkel bánásmód sok kívánni valót hagy fenn, nagy hiányt pótol; mert ha évekig is gondozatlanul áll ezen dugattyu, mindig légmentesen fog működni. De csakis ily utánjárással, ily költség nem kiméléssel és szakgépészmérnökök segítségével lehet ezen nagy eredményeket elérni. Eddig ezen életbevágó szakmával leginkább csak h a r a n g ö n t ö k foglalkoztak; hogy ezek nem bírták a külföldi versenyt legyőzni, az természetes. Ennek tlajdonítható, hogy ha Magyarországon valaki jó fecskendőt kíván vásárolni, hát Bécsbe, Brúnbe, vagy Prágába frt, ha a Noel-szivattyu költségeit sajnalta. E részben a statisztika igen szomorú adatokat tüntet föl: a hazánkban működő fecskendők felénél több külföldi, többnyire rosz cseh és morva gyártmány.

Most azonban már segítve van e bajon és bármit mondjanak is a megnyert, ugynevezett, szakértők — még ha a tűzoltói mezbe rejtőztek is — ma már nem kell külföldre vándorolnunk jó fecskendők végett; sőt bizton remélhetjük, hogy a külföld is itt fog vásárolni, ha a legtekintesebb fecskendőt kívánja birni. Ebben a káros úr a lehető minimumra van leszállítva; a szelepház pedig oly egyszerű, hogy azt a legegyszerűbb falusi ember is két perc alatt felbonthatja és ismét beteheti, ha szennyes víz használata miatt esetleg valami baj történt.

Bámulatos annak szerkezeti-elegyszerűsége. A gyár két tűzoltó-parancsnok szakvezetése alatt áll, melyből a fecskendő csak a legszigorubb kísérletezés után adatik ki. vevőnek. Ára pedig a normalis általános magyar csavarral ellátva körülbelül 200 frttal olcsóbb, mint az eddigi, jogosulatlanul magas árait, melyekből azután, a magyar szójárás szerint jutott is, maradt is. Már ez egymagában mutatja, mily jó-

Én pedig a meleg rendszer mellett maradok.

Én pedig a hideget követelem.

No szépen vagyunk gyöngéd férj ur!... hát én a sok esküvőzés következménye, est fogadta nekem esküvőm elött, mikor azt mondotta, hogy ugy szeret, mint az életét...

De mikor ugy meguntam az életemet gondolta a percben Bóla.

— Oh! én szerencsétlen, kinek nézeteit rab-szolganó módjára kellene alárendelni a zsarnok férj akarátának (a diván egyik sarkába húzódik háttal Bóla-hoz), hogy előbb nem tudtam én ezt...

Bóla a diván másik sarkából háttal Irénkéhez felsóhaj, boldog házasság életem ege, de hamar elborulsz, leasett már a perpatvarokodás meteorja, ime a dörgés és villámlás után már hull a zápor is... no de csak nyári eső...

Mindazáltal a hideg eljárásnak jobbnak kell lenni.

A meleg rendszerből egy tapadatot sem engedek.

Hirtelen nyílik az ajtó a váratlanul belép az anyós.

Mi lett bennetek, hogy dussogva háttal ülök?

Ugye mama? a gyermek nevelésnél a hideg rendszer jobb, aietti mondani Bóla.

Ugye mama, az én meleg rendszerem feltétlenül helyesebb, én nem engedem a gyermeket durva eljárásoknak kitenni.

De édes gyermekem — szól mosolyogva az anyós — házasság életed második hetében nagyon korán van vitatkozni a gyermek neveltetési rendszerekről, majd vitakoztatok erről, akkor, ha...

Bóla és Irénke zavarodottan egymásra néznek, önkéntelenül elmosolyodnak, hogy a vita előre haladt stádiumában megfledkestek arról, hogy a vita tulajdonképpeni tárgya nem is létezik... hanem csak létezni fog...

Kibékülésüknek csak sáporral lett megerősítése után a függöny legördül...

Tóth Károly.

tékonyan hat a verseny; különösen, ha azt a műveltség bizonyos fokán álló egyén érvényesíti. A 10. évi részletfizetési hitelkedvezmény pedig, amelyben ezen közkedveltségű cég évek óta részesül, a felekedés teszi a beszerzést; mert a felekedés árából kikerül az a kedvezményből, melyben a tűzbiztosító-társulatok részesítik azon községeket, melyek felekedőkkel vannak ellátva.

Már ez az egy példa is eléggé igazolja, mivel fejlődésnek a magyar ipar, ha más téren is akadnak, kik hasonló műveltség mellett, az ipar nem restelnének foglalkozni.

Ugy van tisztelt olvasóm! csak így fogunk iparral foglalkozni; különben azok fognak foglalkozni, akik másféleképpen nem bírnak megélni. Ipar nélkül pedig a magyar vagyonság nem lesz; a mai gazdaság alapja pedig a vagyonság; — e nélkül elmarad a jó igazságszolgáltatás, a jó közoktatás stb. stb. mert ez mind csakis sok pénzen szerezhető meg.

Ezért, vagy iparos-néppé kell lennünk, vagy össze fognak felettünk csapni a polgároadás hullámai. Itt más választás nincs! El tehát az előítéletekkel; becsljük iparosainkat úgy, amint a művelt nyugotiak teszik: s ekkor fejlődni fog az ipar, mint haladásunk egyedüli hathatós eszköze.

Rády Jenő gróf.

H I R E K.

— Március 15-ike Csongrádon. Oly őszinte lelkesedésrel még soha nem ült meg Csongrádnak a legmagyarabb városnak polgársága március 15-ét, mint az ideán. A „Polgári Kör” most, hogy új és saját helyiségében ülhetett meg, igazán kitért magáért. A Kör elnöksége már ösztönösen megtett minden intézkedést, hogy a hazafias körben rendezendő ünnepély az eddigieknél sokkal fényesebben sikerüljön. És célját el is érte. Az a közönség, mely ez ünnepélyen megjelent Csongrádnak a szó valódi értelmében előkelőségét képviseli: az úri osztály legelőkelőbbjei a gazdák legtekintélyesebbjei s az iparos osztály kiválóbb tagjai vették ki részüket ez ünnepélyből. A 48-as kör jelentékenyebb egyéniségei, vagy 30-an szintén ott ünnepeltek meg a nagy napot. A társas vécsera 8 órakor kezdődött. A vacsora folyamán az első felköszöntőt a kör érdemes elnöke Szvoboda Ferenc ügyvéd tartotta, illetve ő felségét a királyt. Azután Szohlya Antal a 48-as párt elnöke emelt szót. Felköszöntője természetesen a 48-as idők nagy alakjának Kossuth Lajosnak szólt. Blázsik Márton szolgabíró a nagy számmal jelen volt szép hölgyekre mondta el sikerült beszédét. Mondottak még beszédet: Szohlya, Szvoboda Ferenc a 48-as honvédekre Blázsik Márton a kör elnökére és Eszes Mátyás urra, ugy Szohlya Antal színtelen Eszes Mátyás urra, mint olyanra, aki fáradhatlan működéssel igyekezett az ünnepély sikere előmozdításán. Mondott még sikerült beszédet a 48-diki eszmékről Kása István is. Vacsora után kezdetét vette a tánc. A „közönségi párt” szintén e napon tartotta meg a márc. 15-ét. A csinos pedig márc. 15-én adott bankettet. Jelen volt itt Dr. Szivák képviselő ur is.

— Zsilinszky Mihály államtitkarsága. A napokban a fővárosi napilapok azt a hírt rebesgették, hogy Zsilinszky Mihály főispán a lásától felmentetik, s elmegy államtitkárnak Dr. Berzevicy Albert helyére a közoktatásiügyi ministeriumba. Dr. Berzevicy pedig a belügyministeriumban a most eltávozott Tibád Antal helyét foglalná el. Ez a hír azonban csak merő kombináció eredménye volt s a „Nemzet” azt alaptalannak jelentette ki.

— Si tacuisses philosophus mansisses. A „Tiszavidék” nagy heti száma már, mint praepceptor mutája be magát a közönségnek. És ezt téve bizonyítványt állít ki arról, hogy mint ilyen bizó nagyon sánya teremtménye az Urnak. A latin candidans és candidatus szavakról tart előadást s tudományos nagy hanggal fejtegeti e két szó közti különbséget. Feltesszük, hogy a diák tudomány ezen csodaszertü títját még talán Alamisna Kis Rókus a rehabilitált csász és közönségi képviselő ur is megtudná fejteni, sem ejt tehát bennünket ámulatba az, ha arra véletlenül a „Tiszavidék” praepceptora is képes. De azon aztán méltán csodálkozhatunk ha a praepceptornak annyi spiritusa nincs, hogy megtudná érteni azt, mikép a „candidans” szó célzatosan lett a jezett helyem alkalmazva. Értetik ez alatt ugyanis az, hogy a bizonyos jogvégzett úri ember candidans és candidatus is egy ama nagyok közt, kikről a vonatkozott cikkben az mondatik, hogy egyedül vélik magukat hivatottaknak Csongrád város sorsa kormányzására. Ez céloztatott kiemelni a „candidans” szóval. De hát mi azt nem gondoltuk, hogy a praepceptorak szájába ragni a szót, hogy az ilyesmit felfoghassa. Ezt most már tudjuk a praepceptor pedig tudja meg azt, hogy ha most hallgatott volna, mi azt hittük volna róla, hogy okos.

— Csongrád város képviselőtestületének alakuló közgyűlése holnap 24-én d. e. 9 órakor lesz megtartva. Ezzel kapcsolatban megemlíjük, hogy a tisztújítás határideje is már a legközelebbi napokra ki fog tűzteni.

— Közigazgatási bizottsági ülés. Csongrádvármegye közigazgatási bizottsága holnap f. hó 24-én délelőtt 9 órakor a megyeház kis termében ülést tart.

— Halálozások. Egy 100 éves asszony Tápai Terézia halt meg városunkban f. hó 16-án. Az elhunyt f. hó 20-án töltötte volna be a 100-ik élet, s éppen akkor viszik ki az örök nyugalomra. Körülbelül 60 unoka s dédunoka gyászolja. — Forgó A. Pal tekintélyes gazda 71 éves korában f. hó 20-án elhunyt. Temegetése 21-én nagy részvét mellett ment végbe. Nyugodjék békével!

— „A pártfogó” című cikkében a „Tiszavidék” előző száma lapunk 8-ik számában. A „főjegyzői állás”) és „A bírói állás” cím alatti cikkeknek tess megjegyzést, egy tüntetvéna fel a dolgot, hogy mi hivatlanul részesítettük pártfogásunkba „az illető h. jegyzőt” s Piroksa István bíró! No hát erre csak röviden jegyezzük meg, hogy hazudik a lapírtás, midén azt állítja, hogy Piroksa István megbotráncolását fejtette ki. „A bírói állás”-ban elmondottak felett. A mi „az illető h. jegyzőt” illeti tudja meg a lapírtás, hogy mi nem vettünk pártfogásunkba senkit s így „az illető h. jegyzőt” se hanem nézetünk nek edünk kifejezést azon irályban, hogy Csongrád város kormányzata érdekében, mit tartunk helyesebbnek, hogy egy 14—15 év óta működő jegyző, vagy egy közigazgatási pályán soha nem működött jogvégezt egyén foglalja-e el az esetleg megtűrszedő jegyzői állást? Különben, ha „az illető h. jegyzőt” pártfogásba vettük, azt sem tartjuk bűnnek.

— A csongrádmegyei gazdasági egyesület miután gróf Károlyi Sándor az egyeletnél visszatért el-

* A nép nyelvén így ismeretes s e lap nem a „Tiszavidék” tudósainak beszél.

női tisztéről leköszönt, ma azas vasárnap, Csongrádvármegye székházánál közgyűlést tart. Az előzőkre, mint értesültünk, Zsilinszky Mihály főispánnak van legtöbb kilátás.

— Tüz. Szentéről írják lapunknak: következményeiben beláthatlan szerencsétlenség színtere volt f. hó 21-én este a körösi-tisza-marosi ármentesítő és belvizszabályozó társulat központi hivatalai A központi főigazgatóság épületében levő pénztár, szobában ugyanis, eddig még nem tudható okból. Tüz ütött ki. A vasajtóval és vas ablaklábával elalátott helyiségből kidőülő füst tette a hivataloszol-gát figyelmesed a veszedelemre, aki nyomban értesítette a társulat főbb tisztviselőit és pénztárnokát, kik is nyomban megjelenén a színhelyén, mielőtt a veszedelem nagyobb arányokat ölthetett volna, sikerült a tüzet eloltatniok. Az eddigi vizsgálóból mindössze annyi tűnt ki, hogy a tűz, a kályha előtt levő, fával felt ladában keletkezett. — Ugyanazon pénztári szobában vannak elhelyezve a 10 millió költségbiztosítási és egyéb számadások, ezekben azokban semmi kár nem esett.

— A Tisza néhány nap óta rohamosan árad s tegnap reggel óta suhogva tódul az árterekbe.

— A „Tiszavidék” előző számában Alamisna Kis Rókus közönségi képviselő csószsége ellen protestál. Ugy látszik megvontendő hivatásnak tekinteli a csószségezt. No lám! és ugyancsak cikkében a kis nev önmaga is beismeri, hogy ő — „csószkodik!”

— Kisművész. Hoós János dévai képezdei zene-tanár szerkesztése és kiadásában „kis művész” címmel ifjusági zenealap jelent meg, e hó elsejével. E lapot, mely az ifjuság nevel se körül kiváló fontos tény zóttl ígérkezik, ajánlhatjuk a művelt közönség figyelmébe.

— „Magyar Lloyd” címmel Budapestea kereskedelmi hetilap indult meg. A hozzáak beklidított mutatvány szám tartal ából azt következtetjük, hogy e téren becses szolgálatot fog teljesíteni.

Hasznos tudnivalók gazdáinknak.

— Vas és porcelán s egyéb tárgyak összeragasztása. Ha iszapot, porrá tört száraz olomfőrt glicerinnel összekeverünk olyan ragasztó kapunk, a mellyel vasat vassal, vasat kövel, üveggel, porcelánnal, valamint ezeket az anyagokat egymással úgy összeragaszthatunk, se víz, se sav, se tűz szét nem választja azon helyem, a hol összeragasztottuk. A nevezett masszát porcellán mozsárban jól szét kolt dörzsölni, s mint hogy a belőle készített sűrű pép hamar megkeményszik, azonnal fel kell használni. Ez a ragasz 220. R. fokú hőségben sem elvad meg. Fának fémre való ragasztására következő ragasz való: 4 rész teketé szurkot olvaszunk össze egy rész kénal, s keverjük közre téglaport és vasport. Ezt a ragaszt addig kell használni, a míg forró.

— Gazdák figyelmébe. A magyar lovak a külföld előtt eddig legjobbaknak bizonyultak, az oroszok állattenyésztésük által háttérbe szorít s iparkodnak. E körülményre az orsz. gazdasági egyesület felhívta a kormány figyelmét, mely a következtetésben, most nagyobb tevékenységet fejt ki arra nézve, hogy a külföld vetélkedő magyar lovak iránt fenntartassék. Ezért az osztrák magyar monarchia részéről ez év nyarán Bécsben lókiállítás lesz rendezve. E kiállítás ismertetése céljából B e n i c k y G á b o r min. titkár lett Szentese ki-küldve. ki f. hó 6-án e megbízatását teljesítette. A kormány, hogy a célt elősegítse, minden kiállítandó ló után 50 frt segélyt fog adni. Kívánatos volna, hogy megyéinkből, hol legtöbb és legjobb ló van — minél több ló állítaték ki.

MEGHÍVO.

A „Csongrádmegyei Hitelszövetkezet”
1890. évi április hó 2-án d. e. 10 órakor
az intézet helyiségében (Sajtós féle ház)
rendkívüli közgyűlést
tart, melyre a részjegy tulajdonosok meghivatnak.

T Á R G Y:

Az alapszabályok 43. §-nak s általában az alapszabályok revidiálása és megváltoztatása.

Szentés, 1890. március 18.

Az igazgatóság.

Tudomására hozom a tisztelt közönségnek, miszerint
fogtechnicai munkálataimat
a mai napon megkezdtem s lakásomon, vagy üzlethelyiségemben — a vasárnap és ünnep napok délelőtteit kivéve — mindenkor a t. közönség szolgálatára állok.
Miatán semmi áldozatot nem kimélve a fogtechnicai szakba vágó minden a legujabb mód szerinti műtétet el-sajátítottam s a legujabb műszereket beszerelve képes vagyok mindennemű **féméseket** különféle anyagokból és fémekből végezni, valamint **műfogbetéteket** nemcsak kaucsu ch b a foglalva, hanem fémekbe ugymint: platin, victó ria, arany és ezüst foglalatba is készíteni, — amit Magyarország fővárosában is csak egyetlen ember képes — bátor vagyok ezeknél fogva a t. közönség pártolását kérni.
Csongrád, 1890. márc. 21.

BERNITZKY JÓZSEF.

Nyomatott a „Csongrád” könyvnyomdájában.